

Danmarks Forskningsbiblioteksforenings årsmøde
16.-17. september 2009
Kolding

Politisk beretning fra Danmarks Forskningsbiblioteksforenings formand

Indholdsfortegnelse

Indledning	1
1. Forskningsbibliotekerne – Next generation	1
2. Er der liv på den anden side af fusionerne?	3
3. Universitetsbibliotekerne i Danmark – Viden til tiden 2?	3
4. Den bibliometriske forskningsindikator på banen efter en lang fødsel	4
5. DEFF revitaliseret	5
6. Fremtidens biblioteksbetjening af forskere	6
7. Professionshøjskolerne satser på videnbaseret	6
8. Databrønd i udbud	7
9. Universiteterne har taget WAYF til sig	7
10. Open Access – gennembrud på vej?	8
11. Hvem skal forsyne Danmark med materialer?	9
12. Kulturministeriet opruster på det forskningsmæssige felt	10
13. Folkebibliotekernes rolle i videnssamfundet	10
14. Biblioteksvagten fejrer jubilæum	11
15. Danmarks Biblioteksskole udfordret af ny aktør	11
16. Netarkivet – en velbevaret hemmelighed	12
17. Europeana – adgang til den europæiske kulturarv	12
18. Brændstof til biblioteksudvikling	13

Indledning

Denne beretning dækker perioden september 2008 til august 2009. Beretningen renoncerer på at ville redegøre fyldestgørende for alle de vigtige begivenheder i det forskningsbiblioteksmæssige landskab i perioden. Beretningen har derimod mere karakter af at være en række nedslag i nogle af de betydende udviklingsmæssige tendenser.

1. Forskningsbibliotekerne – Next generation

”Bibliotekernes mix af bøger og web går rent ind hos danskerne. Det viser nye tal fra folke- og forskningsbibliotekerne, som Styrelsen for Bibliotek og Medier offentliggør i dag. Statistikken viser også, at brugen af bibliotekerne er spredt over en bred vifte af tilbud.”

Således lyder det i en pressemeddelelse fra Styrelsen for Bibliotek og Medier den 7. juli 2009¹.

Oven omtalte statistik tegner endvidere, fortsat ifølge Styrelsen for Bibliotek og Medier, et billede af biblioteker i omstilling. Selvom både folke- og forskningsbiblioteker oplever et stadigt stigende brug af biblioteker via nettet, så benyttes det fysiske bibliotek stadig i stor udstrækning. Dette ligger helt på linje med erfaringen fra de fleste universitets- og uddannelsesbiblioteker. Et moderne universitets- og uddannelsesbibliotek skal i dag være fokuseret på at opfylde flere forskellige formål. Biblioteket er ikke alene en bogsamling, men skal give adgang til mange forskellige informationsressourcer baserende sig på mange forskellige typer af medier. Desuden har biblioteksfunktionen

udviklet sig til også at være et moderne og effektivt læringscenter. Disse hovedformål kræver fysisk rum og plads for at kunne fungere i praksis for brugerne. F.eks. udnyttes synergieffekten mellem den mere klassiske fysisk funderede biblioteksfunktion og de studerendes behov for et studie- og læringsrum i langt de fleste forskningsbiblioteker.

I de sidste 10 år har universitets- og uddannelsesbiblioteker fået en stadig større betydning som læringscentre og den hastige udvikling indenfor dette felt har overrasket de fleste. I Danmark findes der mange eksempler på, at bibliotekerne anvendes særdeles intensivt af de studerende som studie- og læringsrum, f.eks. kan nævnes succeshistorien om CBS biblioteket på Copenhagen Business School, hvor benyttelsesgraden af studie- og læsepladser kan tage kampen op med mange af de verdensberømte universitetsbiblioteker i England og USA. Selvom vi alle kan beklage nedlæggelsen af universitetsbiblioteksfunktionen i den arkitektoniske perle, som det gamle universitetsbibliotek i Fiolstræde var, så kan man med stor tilfredshed som biblioteksperson observere tilblivelsen af to helt nye forskningsbiblioteker i København, nemlig det nye Humanistiske Fakultetsbibliotek og Det Samfundsvidenskabelige Fakultetsbibliotek på Københavns Universitetsbibliotek (KUBIS). Begge steder er der fokus på det gode studiemiljø med mange og fleksible studiepladser. Det Samfundsvidenskabelige Fakultetsbibliotek i Gothersgade har udnyttet muligheden for også at eksperimentere med en variation af forskellige og alternative studiepladser, herunder it-fri zone, gruppe- og lounge-områder, samt et decideret café-område. Her udnyttes det faktum, at biblioteker er et særdeles godt brand, der inspirerer studerende i biblioteksrummet til koncentreret og effektiv studieaktivitet. Dette medfører, at studiepladserne i et universitets- og uddannelsesbibliotek som regel er meget efterspurgt af de studerende.

Brugerundersøgelser, indenfor de seneste år, af de studerendes ønsker og behov vedrørende studiepladser viser, at ikke alene gruppearbejdspladser, men også stillelæsepladser står øverst på deres ønskeliste. De bedste erfaringer med etablering af stillelæsepladser er sket i regi af uddannelsesstedernes biblioteker, da der her findes personale til at håndhæve og understøtte funktionen. Desuden er biblioteksbrandet med til at understøtte respekten for ro og fordybelse. Et forhold, der kan forekomme som et paradoks i den ellers så moderne, hektiske og teknologifikserede verden, som vi er en del af, men som måske netop derfor gør biblioteket særligt attraktivt.

Et biblioteks kerneopgave er at servicere brugerne med vejledning og hjælp til informationssøgning, en vigtig og effektiv hjælpefunktion at stille til rådighed i og omkring de lokaler, hvor de studerende arbejder med deres studier. En anden kerneopgave for biblioteket er at styrke de studerendes informationskompetence. En kompetence, der set i lyset af de voksende mængder af informationskilder bliver stadigt vigtigere at besidde, for at de studerede kan gennemføre deres studier og uddannelse på en tilfredsstillende facon, og for at de i deres fremtidige professionelle virke fortsat kan navigere i strømme af information. Fordelen ved at indrette mange studiepladser i biblioteket vil således være den oplagte kombination med kompetent informationsvejledning.

Hvis vi kort skal vende tilbage til udsagnet fra Styrelsen for Bibliotek og Medier om at mikset mellem elektroniske ressourcer og trykte materiale også har en synergieffekt, så kan det illustreres med eksempler fra Det Kongelige Bibliotek, hvor det i Årsberetningen 2007ⁱⁱ beskrives, at digitaliseringen styrker udlånet af det fysiske materiale. En måske lidt overraskende sammenhæng, der dog kan forklares ud fra den øgede synlighed, som digitaliseringen af materialet har medført. Dette understreger betydningen af bibliotekernes synlighed som både fysiske og virtuelle rum og her stiller bibliotekerne medier til rådighed, som vores brugere efterspørger. Flere forskningsbiblioteker er endvidere gået i gang med at stille e-bogslæsere til rådighed for brugerne. E-bogslæsere, som kan reserveres og lånes på de pågældende biblioteker. Anvendelsen af e-bogslæsere har stadig karakter af at være nichepræget, men potentialet er stort, så snart markedet begynder at bevæge sig i den retning. Derfor er det vigtigt for biblioteker, som vigtige led i informationsleverancekæden, allerede nu at få erfaringer på dette felt.

2. Er der liv på den anden side af fusionerne?

De mange og store fusioner i den offentlige sektor, herunder universitets- og uddannelsesinstitutioner, har været spilstyrende for fokus og udvikling af denne. Første fase af fusionsprocessen er langt de fleste steder ved at være overstået, de praktiske og organisatoriske problemstillinger er afklarede og nye samarbejdsrelationer er blevet etableret internt i de nye organisationer. De valgte løsninger er ikke altid de mest ideelle og rationelle, men det er i denne fase i stor udstrækning det muliges kunst, som lader sig gøre. Der er stadig i forbindelse med fusionerne et stort potentiale, som ikke er indhøstet, hvorfor institutionerne stadig, hvilket er ganske forståeligt, har fokus rettet indad. Bibliotekerne er en del af denne virkelighed, og derfor gør disse forhold sig også gældende her. Det er dog vigtigt, at denne fase bliver kort, og at horisonten hurtigt udvides for både ledere og medarbejdere. Al energi bør ikke bruges på samordning og nivellering af fusionerede enheder. Innovation og nytænkning opnås ofte ved kontakt, samspil og samarbejde både på nationalt og internationalt niveau. Tidspunktet er nu kommet, hvor forskningsbibliotekernes ledelser bør være opmærksomme på at få etableret samarbejde på tværs af de store fusionerede enheder. Det er nødvendigt, hvis vi også i fremtiden skal have den fornødne dynamik til stadig udvikling og innovation. Især fordi alt tyder på, at fusionstempoet ikke sænkes i fremtiden.

Fusionsbølgen har de fleste steder været følt voldsom og måske decideret barsk både for bibliotekernes medarbejdere og ledelser, men fusionerne har også medvirket til, at vi har fået et fornyet fokus på vores brugere og moderinstitutionerne. Det er stadig mere nødvendigt at bevise berettigelse i en ny og ændret virkelighed. Muligheden for at hvile på laurbærrene og agere som altid er forsvundet. Bibliotekerne er nødt til at tænke stedse mere strategisk og blive bedre til at opfange nye signaler fra forsknings- og uddannelsesverdenen. Dette er en af de mere positive spinoff-effekter fra de mange fusioner, som fremadrettet bør bibeholdes.

3. Universitetsbibliotekerne i Danmark – Viden til tiden 2?

Danske Universiteter nedsatte i januar 2008 en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra universiteterne og universitetsbibliotekerne, der skulle tilvejebringe en række anbefalinger vedrørende biblioteksforhold med udgangspunkt i universiteternes behov for vidensforsyning og vidensdeling. Notatet kan ses som en opfølgning på Rektorkollegiets Biblioteksudvalgs ”Viden til tiden: Strategisk perspektiv for danske universitetsbiblioteker” fra januar 2003ⁱⁱⁱ. De nye anbefalinger blev udgivet i oktober 2008 og fik den lidt mindre salgbare titel ”Notat om universitetsbibliotekerne i Danmark”^{iv}. Når man sammenligner de to rapporter fremgår det tydeligt, at tiden er gået, og fokus samt perspektiv har ændret sig for universitetsbibliotekerne i Danmark. ”Viden til tiden” omhandlede universitetsbibliotekernes placering i informationsværdinetsværket og gav et rids over de vigtigste udviklingsperspektiver for universitetsbibliotekssektoren. I det nye notat understreges det, at biblioteksopgaverne ikke kan ses uafhængigt af universiteternes formål og strategi. Konsekvensen af dette er, at man har opgivet at tegne et fælles fremtidsbillede for universitetsbibliotekerne, men afslutter notatet med et idekatalog over opgaver, som kan placeres i tilknytning til den snævre og mere hardcore prægede biblioteksdrift. Det konkrete til- og fravalg af opgaver afhænger af de respektive universiteters behov og det specifikke samspil mellem universitet og universitetsbibliotek. Sagt med andre ord vil opgaveporteføljen udvikle sig meget forskelligt fra universitetsbibliotek til universitetsbibliotek, også i kraft af den indbyrdes konkurrence og de deraf følgende forskellige prioriteringer som universiteterne foretager. Notatet konkluderer også, at hvis der skal være kræfter, energi og økonomi til udviklingen af forskellige opgaveporteføljer for de enkelte universitetsbiblioteker, så kræver det samarbejde og konsolidering indenfor universitetsbibliotekerne på de fælles kerneområder. Dette munder ud i en række anbefalinger:

- Der bør tegnes nationale (universitets)licenser til flest mulige e-tidsskrifter

- Der bør etableres driftsfællesskab om centrale it-systemer (f.eks. bibliotekssystem, integrated search, forskningsregistrering og institutionelle repositorier)
- Der bør etableres fællesskab om indkøb
- Universiteterne skal repræsenteres stærkere i DEFF
- Indsatsen for at sikre brugerrettigheder til forskning og undervisning i forhold til ophavsret (copyright) skal styrkes.

Udvalget bag notatet har på denne måde forsøgt at løse den gordiske knude det er, at parter i indbyrdes konkurrence skal samarbejde. Det er Danmarks Forskningsbiblioteksforenings overbevisning, at det vil være til gavn for hele den danske forsknings- og uddannelsesbibliotekssektor, hvis det lykkes for de store universitetsbiblioteker at få etableret et meningsfyldt samarbejde indenfor basal biblioteksdrift. En sådan dynamoeffekt, som skaber store effektive fælles løsninger vil have en indlysende positiv effekt på hele sektoren.

4. Den bibliometriske forskningsindikator på banen efter en lang fødsel

I juni 2008 blev der indgået et bredt politisk forlig mellem Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om en ny model for fordeling af basismidler til universiteterne^V. Den nye fordelingsmodel indføres i en indkøringsfase på tre år 2010-2012 med følgende fordeling som slutmål i 2012:

- Universiteternes indtjente uddannelsesbevilling (vægter 45 pct.)
- Universiteternes forskningsvirksomhed finansieret af eksterne midler (vægter 20 pct.)
- Universiteternes forskningsvirksomhed målt ved publicering (den bibliometriske forskningsindikator) (vægter 25 pct.)
- Universiteternes antal af færdiguddannede ph.d.'ere (vægter 10 pct.).

I 2012 vil universiteternes offentliggørelse af forskningsresultater dermed være den næsttungeste parameter for fordeling af basismidler. Modellen skal første gang fordele midler i forbindelse med efterårets globaliseringsforhandlinger og omstillingsreserven. Den nye model tages i brug ved udarbejdelse af Finansloven 2010. Det er aftalt, at erfaringerne med modellen drøftes årligt forligspartierne imellem, i forbindelse med at de årlige opgørelser over publikationspoint foreligger.

Det har for de involverede biblioteker været et meget stort og krævende stykke arbejde at kunne levere den nødvendige infrastruktur for den bibliometriske forskningsindikator. Et arbejde, der er på begyndt for år tilbage med registrering af forskningspublikationer og længe før der var tænkt på den bibliometriske forskningsindikator. Formålet dengang var at registrere og derved få et samlet overblik over de enkelte forskningsinstitutioners videnskapital. Et mål, der stadig er meget vigtigt og som er blevet kraftigt understøttet af etableringen af den bibliometriske forskningsindikator. Oprindeligt var det ambitiøst at have et mål på at få registeret halvdelen af det, der blev publiceret på et universitet eller anden forskningsinstitution. Nu er der, i kraft af det ressourceudløsende element, så stort ledelsesmæssigt fokus på forskningsregistreringen, at en fuldstændig registrering ikke er et urealistisk mål. Det er en kontroversiel diskussion, om den bibliometriske forskningsindikator kan bruges til at initiere og understøtte mere effektiv og kvalitetsmæssig bedre forskning, men det er et faktum, at registreringen af videnskapital i de institutionelle repositories er langt mere dækkende. Det er også en klar erfaring, at de universitetsbiblioteker, som har påtaget sig arbejdsopgaven med forskningsregistrering, i kraft af denne opgave er rykket tættere på universiteternes direktioner.

Da den bibliometriske forskningsindikator med tiden vil få forholdsvis stor ressourceudløsende effekt, er det klart, at involverede biblioteker skal sikre sig, at deres indsats på dette område er fagligt

uangribelig. Der er ikke plads til fejl, da disse kan få betydning for ressourcetildeling. Ligeledes må og skal den faglige etik ikke kunne drages i tvivl, da der nødvendigvis må være konsensus på tværs af universiteterne omkring anvendelse og fortolkning af regelsættet. Under alle omstændigheder bliver det spændende at følge den debat, der uden tvivl vil dukke op i forbindelse med den første opgørelse over publikationspoint på basis af de inddateringer, der er foretaget i 2009. Endvidere er det essentielt for bibliotekerne, trods al virakken om den bibliometriske forskningsindikator, at bevare fokus på den kerneopgave, det er at få opbygget et samlet overblik over danske forskningsinstitutioners videnskapital.

5. DEFF revitaliseret

Perioden har især båret præg af arbejdet med dannelse af en ny DEFF styregruppe, en proces der kom til at strække sig over en længere periode end forventet. Dog begyndte perioden planmæssigt med det internationale DEFF-review i september 2008^{vi}. Samarbejdspartnere fra England (JISC) og Holland (SURF) var inviteret til at kommentere handlingsplanerne for DEFF's programgrupper og til generelt at medvirke til at kvalificere DEFF's arbejde. Deltagerne i reviewet var Malcolm Read og Norman Wiseman fra JISC, Bas Cordewener og Leo Waaijers fra SURF, dertil kom DEFF styregruppen og programgruppeformændene. Endvidere deltog også Birthe Christensen-Dalsgaard, Det Kongelige Bibliotek og Hans Siggaard Jensen, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Aarhus Universitet. Konklusionerne på reviewet viser, at der stadig er mange forskellige forhold, som DEFF kan arbejde med og forbedre. Følgende er anbefalinger fra reviewet:

- Fokusskifte fra biblioteks- til brugerperspektiv
- Tættere integration med forskning og uddannelse
- Handlingsorienteret tilgang til Open Access
- Struktureret tilgang til informationskompetence
- Styrkelse af overordnet strategiperspektiv i DEFF styregruppens arbejde
- Stærkere tilkobling af programgruppernes virke til DEFF's mission og vision
- Fastlæggelse af præcise resultatmål for DEFF projekter
- Tydeliggørelse af DEFF projektkald
- Overvejelse af etablering af den nuværende DEFF programstruktur

Det er Danmarks Forskningsbiblioteksforenings holdning, at disse anbefalinger meget præcist beskriver nogle områder, hvor DEFF med stor fordel kunne forbedre sit virke. Det er derfor foreningens håb, at der fremadrettet bliver arbejdet med at få realiseret disse anbefalinger.

Mandatet for den gamle DEFF styregruppe udløb pr. 31.12.2008. Danmarks Forskningsbiblioteksforening argumenterede allerede i starten af efteråret 2008 for, at DEFF's ministerielle Koordinationsudvalg tog hånd om denne situation og rettidigt meldte ud om fremtiden og bemanningen af den nye styregruppe^{vii}. Det blev gjort med fortiden i mente, da DEFF i efteråret 2006 kom i et beslutningstomrum med tab af momentum som konsekvens, da der opstod en uklar og forsinket overgang til en ny mandatperiode. En gentagelse af dette forløb skulle helst undgås. Desværre blev forløbet på trods af gode kræfter noget længere end ønskværdigt. DEFF's vicedirektør og DEFF sekretariatet skal dog have ros for at holde skibet sejlene og på kurs i den turbulente periode uden kaptajn og styregruppe på broen. Først i marts 2009 lykkedes det at få kabalen til at gå op og en ny styregruppe for DEFF kunne udnævnes. Danmarks Forskningsbiblioteksforening byder den nye styregruppe for Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek velkommen. Det er især positivt, at der i forbindelse med den nye styregruppe er udnævnt en ny formand, nemlig Direktør Mai Buch fra Competencehouse. Dette signalerer ønske om fornyelse og det faktum, at Styregruppen udnævnes for en 4-årig periode (2009-2012) giver også den fornødne ro til implementering af langsigtede ændringer.

Som tidligere nævnt er det Danmarks Forskningsbiblioteksforenings håb, at den nye styregruppe tager fat på de relevante og præcist formulerede overvejelser præsenteret i forbindelse med DEFF 2008 reviewet. Overvejelserne går både på den opgaveportefølje, som DEFF skal beskæftige sig med, samt de mere organisatoriske og styringsmæssige aspekter af DEFF arbejdet. Den nye formand Mai Buch har endvidere udtrykt et behov for at få formuleret en ny vision og strategi for DEFF samt et stærkt ønske om, at beslutningsgangene og sagsbehandlingen i styregruppen skal effektiviseres og speedes op. Det er meget positive signaler for det videre arbejde i DEFF. Danmarks Forskningsbiblioteksforening deler den holdning, at tiden er kommet til en grundlæggende ændring af idegrundlaget for DEFF. I de forløbne 10 år siden DEFF's etablering i 1998 er der sket meget store ændringer i universitets- og uddannelsesbibliotekernes nærmiljø, senest kan nævnes de store fusioner. Universitets- og uddannelsesbibliotekerne bliver stadig tættere integreret med deres moderinstitutioner og de traditionelle biblioteksopgaver mister terræn til fordel for nye, men ligeså vitale opgaver. Med indtrædelse 1.1.2009 af gymnasier, VUC og SOSU skoler i DEFF er spændet i kompleksiteten øget, da de biblioteksmæssige opgaver i disse ungdomsuddannelser dels løses forskelligt fra de øvrige DEFF biblioteker og dels indbyrdes forskelligt. Faktum er, at rammebetingelserne for denne brede gruppe af forskningsbiblioteker har ændret sig væsentligt, og tiden er kommet til at genoverveje DEFF's placering i det nye landskab. Et bredere perspektiv er nødvendigt. Et perspektiv, hvor bibliotekerne og DEFF i større udstrækning ser sig selv som en fuldt integreret del af den danske forsknings- og undervisningssektor. En sådan nyformulering af DEFF's rolle og mål vil kunne medvirke til en revitalisering af DEFF, som efterhånden bærer præg af at være gået fra en dynamisk projektorganisation til en mere statisk driftsorganisation. De kommende tiltag fra den nye DEFF formand Mai Buch og den nye styregruppe imødeses derfor med stor spænding.

6. Fremtidens biblioteksbetjening af forskere

En af DEFF 2008 reviewets anbefalinger er et skifte fra biblioteks- til brugerperspektiv med fokus på at forbedre kvaliteten af uddannelse og forskning. Det Strategiske Forskningsråd har også anbefalet, at der iværksættes udredninger af, hvorledes bibliotekerne kan betjene forskere. Danmarks Forskningsbiblioteksforening ser med interesse, at DEFF som reaktion på denne anbefaling iværksatte et tiltag i samarbejde med professor Hans Siggard Jensen samt dennes forskerteam samlet i virksomheden The Lime Guild. Formålet er at få foretaget en analyse af fremtidens biblioteksbetjening af forskere. Arbejdet skal resultere i en road-map med anbefalinger af, hvordan forskningsbibliotekssektoren kan bidrage til og understøtte fremtidens forskning. Dette skal ses i lyset af, at forskningsbibliotekerne ikke længere er et skatkammer af viden, hvortil forskerne valfarter, men snarere en administrator af brugeradgange til elektroniske ressourcer, som distribueres ud i forskermiljøerne. Som et led i analysen af fremtidens biblioteksbetjening af forskere, afholder DEFF en workshop d. 5.10. 2009 "Fremtidens biblioteksbetjening af forskere - fra vision til roadmap". Workshopen skal hente inspiration i udarbejdelsen af det omfattende roadmap, der forbinder visioner med mulige løsninger i forhold til fremtidens biblioteksbetjening af forskere.

Det er Danmarks Forskningsbiblioteksforenings håb, at begrebet forsker i ovenstående projekt defineres bredt, da forskning ikke alene foregår på universiteterne, men også i andre offentlige og private forskningsinstitutioner samt private virksomheder. Universiteterne har allerede etableret forskningssamarbejde med virksomheder. På Professionshøjskolerne (University Colleges) findes eksempelvis videntcentre, hvor professionsrettet forskning og udvikling foregår. Forskning vil i fremtiden i større og større udstrækning ske i et samarbejde mellem offentlige og private institutioner. Disse blandede forskningsmiljøer vil stille særlige krav til forskningsbibliotekerne.

7. Professionshøjskolerne satser på videnbaseret

For at kunne indfri den politiske målsætning om at bidrage til udforskning og løsning af velfærdssamfundets aktuelle udfordringer er det ifølge Professionshøjskolenes Rektorkollegium nødven-

dig, at professionshøjskolerne styrker uddannelsernes og professionernes videnbaserings. Dette skal ske gennem en øget indsats i forhold til både udviklingsarbejde og anvendt forskning. Videnbaseringsfordrer et tæt samspil mellem forskning, uddannelse og praksis.

The European Network for Universities of Applied Sciences (UASNET) advarer i rapporten "Research at The Universities of Applied Sciences in Europe"^{viii} mod den traditionelle adskillelse mellem anvendt forskning og udvikling, ligesom de påpeger, at der yderligere skal etableres en forbindelse til grundforskningen på universiteterne.

Det væsentlige er således ifølge UASNET, at forsknings- og udviklingsaktiviteterne tager udgangspunkt i praksis- og professionsnære problemstillinger og foregår gennem anvendelse af forskningsbaserede principper i forhold til dataindsamling og –analyse. Anvendt forskning er en naturlig følge af professionshøjskolernes strategiske udvikling mod større videnbaserings. En styrkelse af dette fordrer, at Professionshøjskolerne i fremtiden fremstår med en klar, strategisk begrundet udviklingsprofil, samt et fortsat fokus på professionernes udvikling, herunder udvikling af nye metoder, og i øvrigt udvikler og udfordrer det professionsfaglige videngrundlag. Et koordineret samspil mellem uddannelse, forskning og profession bør være udgangspunktet. Professionshøjskolerne er i gang med opbygning af et fælles videnregistrerings- og formidlingssystem, som er baseret på universiteternes forskningsregistreringssystem PURE. Professionshøjskolernes biblioteker har placeret sig centralt i denne udvikling.

8. Databrønd i udbud

Et af de allervigtigste projekter for forskningsbibliotekerne i disse år er at skabe den nødvendige infrastruktur for integreret søgning. Derfor er databrønden, som vil rumme et gigantisk lager af primært metadata, essentiel. I DEFF regi har der i 2008 været gennemført 2 forprojekter for DEFF databrønde for henholdsvis e-bøger og e-artikler. DEFF sekretariatet har nu indgået kontrakt med Rambøll Management, som skal stå for udbudsforretningen af databrønden for e-artikler og e-bøger. Dermed er projektet omsider gået ind i sin sidste fase, dette betyder, at udbudsarbejdet er gået i gang og dermed sænker der sig et slør af fortrolighed, jævnfør de strikse regler om udbud. Det gør selvfølgelig, at processen ikke kan følges tæt, og vi må alle væbne os med tålmod og vente i spænding.

Som nævnt i sidste års beretning, må det være en betingelse, at databrønden stilles til rådighed for alle som en national fællesudviklet service, uanset søgemaskiner, bibliotekssystemer eller kommercielle interesser. Det vil derfor være naturligt, at Danbib som central og "neutral" instans inddrages bl.a. med henblik på linkresolving på det nationale niveau og styring af brugerrettigheder på biblioteksniveau.

9. Universiteterne har taget WAYF til sig

Næsten alle studerende og ansatte på danske universiteter har nu fået en WAYF identitet, hvilket betyder, at de kan benytte WAYF (Where Are You From) metoden til at logge sig på elektronisk baserede tjenester. Alle oplysninger hentes fra uddannelsesinstitutionens it-systemer, og dermed anvendes det samme brugernavn/adgangskode som til institutionens øvrige it-systemer. WAYF oplysningerne vil altid være fuldt opdaterede med status om studietilknytning eller ansættelsessted. Det giver en række fordele med hensyn til differentieret adgang til ydelser. Opbygningen af infrastrukturen med at få identitetsudbydere, det være sig universiteter, uddannelsesinstitutioner samt forskningsinstitutioner, til at tilslutte sig WAYF er derfor næsten løst, når vi ser det fra et universitets perspektiv. Det skyldes primært en utrættelig indsats af det lille WAYF sekretariatet. Det er nu på udbydersiden, at indsatsen skal intensiveres, således at WAYF identiteten kan bruges til at koble sig på en masse forskellige eksterne tjenester. Det er på nuværende tidspunkt kun ganske få kom-

mercielle tjenester som tilbyder adgang via WAYF, her kan nævnes Elsevier/Scimedirect og Orbog.com. Et DEFF projekt arbejder målrettet med at få flere kommercielle bibliotekstjenester tilknyttet DK-AAI/ WAYF. Det er dog en kamp op ad bakke, men Danmarks Forskningsbiblioteksforening støtter initiativet helhjertet. Tidspunktet for helt at udskifte den nuværende IP-kontrol med en WAYF-signon er dog ikke moden endnu. Forskningsbibliotekerne har et velfungerende Proxy-baseret system, som ikke bare med et slag kan fjernes og erstattes af WAYF. Det er derfor også nødvendigt at udtænke modeller, hvor de to forskellige teknologier kan sameksistere i en kortere eller længere periode.

Professionshøjskolernes (University Colleges) anvendelse af WAYF er dog i den forbindelse en ægte succeshistorie. De otte Professionshøjskoler og de to Ingeniørhøjskoler har som tidligere nævnt i fællesskab valgt at anskaffe PURE til registrering og formidling af forskning og viden. WAYF fungerer som adgangsstyring for alle ansatte og studerende i forbindelse med PURE. Endvidere anvender Professionshøjskolerne DEFFNET som samlet indgang til deres bestand af elektroniske tidsskrifter. Statsbiblioteket har netop WAYF enabled DEFFNET og dermed er det blevet muligt for Professionshøjskolerne også at benytte WAYF adgangen til de elektroniske tidsskrifter. Det overvejes nu, hvorvidt også andre eksterne IT-hostsystemer kan WAYF enables.

Det er glædeligt, at finansieringen af WAYF er sikret til og med 2012, idet Forskningsnettet, de tre ministerier og DEFF i fællesskab står for den nødvendige finansiering.

10. Open Access – gennembrud på vej?

Danmarks Forskningsbiblioteksforening havde valgt temaet ”Biblioteket som forskningsfacilitator” for årets vinterinternat. Keynote speaker var Professor John Houghton, Centre for Strategic Economic Studies, Victoria University, Melbourne. John Houghton har været hovedarkitekten bag en konkret cost/benefit analysemetode, som påviser en betydelig samlet samfundsmæssig økonomisk fordel ved anvendelse af Open Access som videnskabelig publiceringsmetode. Han har dermed leveret godt brændstof og gode hårde økonomiske argumenter til promovning af Open Access i de politiske systemer. DEFF review 2008 pegede også på, at DEFF bør være endnu mere optaget af, på et overordnet samfundsmæssigt plan, at engagere forsknings- og undervisningsinstitutionerne i Open Access. De enkelte forskningsbiblioteker har i denne sammenhæng også en vigtig rolle at spille overfor deres respektive moderinstitutioner.

Open Access er i de forløbne år endelig kommet højere op på den offentlige agenda. De fleste forskningspolitiske fora har efterhånden formuleret en Open Access politik. I Europa har EU's politik, vedtaget af Ministerrådet om åben adgang til offentligt finansierede forskningsresultater, betydet meget for denne udvikling. I Danmark har Videnskabsministeriet på vegne af Regeringen tiltrådt Ministerrådets politik, og et af de seneste tiltag på foranledning af den overordnede EU politik har været nedsættelse af en tværministeriel projektgruppe mellem Kulturministeriet, Undervisningsministeriet og Ministeriet for Videnskab Teknologi og Udvikling med DEFF som omdrejningspunkt. Projektgruppen skal planlægge, hvordan Danmark kan leve op til EU's politik om åben adgang til offentligt finansierede forskningsresultater. Nedsættelsen af en ny projektgruppe er ikke epokegørende. Det er imidlertid vigtigt at bemærke, at tiltaget er tværministerielt og dermed skaber baggrund for en fælles holdning og tilgang for de tre betydende ministerier indenfor dette område. Dermed er grundlag for udarbejdelse af en national strategi og struktur dels for Open Access dels for langtidsopbevaring af forskningsbaserede data. Det kræver dog betydelig gennemslagskraft, hvis Open Access tankegangen skal implementeres i alle relevante faglige og institutionelle kontekster herunder forskningsrådene.

Et spændende initiativ har set dagens lys på baggrund af aktiviteter i DEFF programgruppen Informationsforsyning. Programgruppen har stået bag oprettelsen af et Dansk Open Access Netværk med det formål at opnå en bred videndeling mellem og kompetenceudvikling af nøglepersoner indenfor området. Ideen er også at inddrage og trække på de mange internationale samarbejdsfora, som Knowledge Exchange, samarbejdsparaply for DEFF, JISC, SURF og DFG, NordForsk under Nordisk Ministerråd samt EU Framework Programme 7 ICT Policy Support Programme - Theme 2: Digital Libraries. Flere og flere universiteter og forskningsinstitutioner har fået vedtaget en decideret Open Access politik, senest Copenhagen Business School (CBS). Politikken betyder helt konkret, at forskere på CBS fremover skal deponere en kopi af videnskabelige artikler i et repository som administreres af CBS Biblioteket.

Der er stadig langt, til de mange visioner på Open Access området er realiseret, men der er helt klart bevægelse i både det politiske og forskningsmæssige landskab. Dette er meget positivt.

11. Hvem skal forsyne Danmark med materialer?

Det har længe været et faktum, at andelen af folkebibliotekernes indlån fra forskningsbibliotekerne er fortsat stigende. Udlånet fra forskningsbibliotekerne til folkebibliotekerne udgør ca. 80 % af det samlede interurbanlån. I en situation med pressede budgetter og fokus på servicering af studerende og ansatte på de institutioner, som forskningsbibliotekerne primært betjener, har flere forskningsbiblioteker haft vanskeligheder med at acceptere dette forhold. Danmarks Forskningsbiblioteksforening værdsætter principielt det samlede samarbejdende danske biblioteksvæsen og støtter, at de forskellige materialemæssige ressourcer kommer i spil på tværs af sektorerne. Et velfungerende interurbanlånssystem er til gavn for hele bibliotekssektoren og dens brugere. Når dette er sagt, så er det dog hensigtsmæssigt, at litteratur anskaffes der, hvor den bliver benyttet. Derfor støttede Danmarks Forskningsbiblioteksforening nedsættelsen af Arbejdsgruppen til koordination af materialeforsyning i folke- og forskningsbiblioteker, som bl.a. skulle belyse og finde tekniske løsninger til at lokalisere den litteratur, som folkebibliotekerne måske bør anskaffe selv frem for at trække på forskningsbibliotekerne.

Biblioteksrådet nedsatte i efteråret 2008 en arbejdsgruppe til koordination af materialeforsyningen mellem folke- og forskningsbibliotekerne. Arbejdet blev afsluttet i foråret 2009 med nedenstående fire anbefalinger^{ix}, som efterfølgende blev behandlet og vedtaget i Biblioteksrådet. Samtidig opfordrede udvalget kraftigt til, at bibliotekerne ikke benytter den mulighed de har for at blokere for reservering af materialer fra andre biblioteker.

- Iværksættelse af en analyse af bestillinger i BOB-basen, som kan afdække hvilke af forskningsbibliotekernes materialer, der efterspørges
- Afholdelse af workshop om muligheder for hurtigere visning af nye katalogposter/undervejstitler i DanBib
- Igangsættelse af forsøgsprojekt med straks køb
- Iværksættelse af et forsøg med tilkøb af walk-in-use på udvalgte licenser.

Det er selvfølgelig for tidligt at afgøre om ovenstående tiltag får en reel virkning på problemet, især fordi alle fire tiltag har karakter af analyser og/eller forsøgsprojekter, så det er vigtigt, at der bliver foretaget en erfaringsopsamling af ovenstående og efterfølgende foretaget en række konkrete tiltag.

Danmarks Forskningsbiblioteksforening vil fastholde anbefalinger om, at undersøgelserne også kortlægger hvem det er, der bestiller forskningsbibliotekernes litteratur til levering gennem det lokale folkebibliotek. En sådan analyse ville give bedre indsigt i, hvorfor interurbanlånet ser ud, som det gør. Er det studerende, for hvem det er nemmere at bruge det lokale folkebibliotek frem for eget

bibliotek på uddannelsesinstitutionen? Eller gives der bare bedre låneforhold gennem det interurbane lånesamarbejde end ved direkte lån på eget bibliotek?

12. Kulturministeriet opruster på det forskningsmæssige felt

Kulturministeriet offentliggjorde i marts 2009 en rapport om forskningsstrategien for Kulturministeriets forskningsinstitutioner^x. Det får specielt betydning for Det Kongelige Bibliotek, Statsbiblioteket, Danmarks Kunstbibliotek og Danmarks Biblioteksskole. Det er et forsøg på at ruste de kulturministerielle institutioner i kampen om forskningsressourcer. Arbejdsgruppen bag rapporten påpeger, at det er nødvendigt at anlægge et strategisk perspektiv, at have volumen i forskningen, at etablere interne og eksterne netværk og at synliggøre forskningen. Arbejdsgruppen foreslår også, at der etableres en fælles forskningsadministrativ rådgivning med det formål at opnå fælles viden om ansøgningsprocedure, kvalitetssikring og afrapportering i projektsammenhæng, således at der kan skabes en solid understøttelse af forskningen på den enkelte forskningsinstitution. Der er ingen tvivl om, at tiltag af denne form er nødvendige, hvis især mindre forskningsmiljøer i det kulturministerielle område skal kunne klare sig i den behårde konkurrence om forskningsmidler. Iværksættelsen af tiltagene imødeses derfor med spænding.

13. Folkebibliotekernes rolle i videnssamfundet

Kulturministeren har nedsat et udvalg, som skal vurdere folkebiblioteket i fremtiden og i forhold til globaliseringsstrategien. Folketingets partier har ønsket en udredning bl.a. på baggrund af de mange bibliotekslukninger, som er fulgt efter Kommunalreformen.

I forhold til forskningsbibliotekerne er en vigtig opgave for udvalget at vurdere folkebibliotekernes rolle i forhold til videnssamfundets udfordringer, globaliseringsstrategiens fokus på uddannelser, livslang læring og den samfundsmæssige sammenhængskraft.

Udvalget skal også vurdere behovet for udvikling af bibliotekernes digitale infrastruktur og samspillet mellem digitale og traditionelle ydelser, beskrive modeller for formidling af digital kulturarv og licensbelagte digitale medier samt give eksempler på nye partnerskaber, tværinstitutionelle samarbejder og forpligtende netværksdannelser. Endelig skal udvalget vurdere behovet for kompetenceudvikling hos bibliotekernes personale.

Udvalget er primært sammensat af repræsentanter for biblioteksorganisationerne – herunder Danmarks Forskningsbiblioteksforening. Der er mange vitale spørgsmål at tage fat på, og der er nedsat 6 arbejdsgrupper, som skal inspirere og komme med oplæg til udvalget. Der er forskningsbiblioteker med i de fleste arbejdsgrupper. Det er ideen at skabe dialog i en bred kreds i arbejdsgrupperne og ved dialogmøder.

Der skal foreligge en rapport i starten af 2010 og alle forslag skal være udgiftsneutrale. Derfor kommer udvalget på en svær opgave både at være visionære, tænke strategisk og komme med forslag til indsatsområder – uden at det skal koste noget.

Udvalget har fået en politisk opgave, og vi håber i Danmarks Forskningsbiblioteksforening, at det bliver muligt at få luft under vingerne og komme med nye og spændende bud på bibliotekerne i fremtiden. Der bør fokuseres på en sammenhæng og fælles løsninger mellem folke- og forskningsbibliotekerne, som kan frigive ressourcer til nye indsatsområder og gøre bibliotekerne til centrale medspillere i videnssamfundet og på kulturområdet.

14. Biblioteksvagten fejrer jubilæum

Biblioteksvagten fejrer 10 års jubilæum i år. Der er stadig mange fag- og forskningsbiblioteker i folden, dog valgte den største enhed KB/KUB/KUBIS at træde ud af Biblioteksvagten ved årsskiftet 2008/2009. En anden ændring i jubilæumsåret er, at chat med forskningsbibliotekerne gennem Biblioteksvagten blev lukket i juni måned, da der var for ringe brugerinteresse og for mange tekniske og praktiske problemer med at fange sessionerne, når de så endelig opstod (op til 25% af alle chat-henvendelser blev aldrig taget). Biblioteksvagten blev oprindeligt skabt af 3 folkebiblioteker (Herning, Silkeborg og Gentofte), og forskningsbibliotekerne har været med i Biblioteksvagten siden sommeren 2002. I dag tæller samarbejdet 57 folkebiblioteker, 14 forskningsbiblioteker og 2 uddannelsesbiblioteker med bemandet åbningstid på i alt 84 timer fordelt på alle ugens dage. Forskningsbibliotekerne er på vagt på hverdage fra 9-16. Der har i de seneste år været stagnerende benyttelse af Biblioteksvagten, og efter visitationen af spørgsmål til forskningsbibliotekerne blev strammet op i sommeren 2007, er denne andel faldet markant I 2006 var der således i alt 28.783 spørgsmål (forskningsbiblioteker: 5.447=19%), i 2007 30.864 (forskningsbiblioteker: 4.808=16%) og i 2008 29.294 (forskningsbiblioteker: 3.986=14%).

Frem til og med 2010 er de fleste udgifter til Biblioteksvagten dækket ind af en to-årig bevilling fra netbibliotekerne, men derefter skal der findes nye veje for finansieringen. Forhåndsmeldinger tyder på, at et medlemskontingent vil reducere opbakningen til Biblioteksvagten blandt de deltagende folke- og forskningsbiblioteker. Der er til gengæld perspektiv i at sikre Biblioteksvagten som en national spørgetjeneste og overbygning på linje med bibliotek.dk's status som den nationale søgetjeneste for brugerne. Det er derfor oplagt, at centralt uddelte midler til folkebibliotekernes overbygningsopgaver fremover er med til at give den nødvendige ro om Biblioteksvagten's finansielle fremtid, så opbakningen fra det store flertal af folke- og forskningsbiblioteker kan fastholdes.

15. Danmarks Biblioteksskole udfordret af ny aktør

Demografien fortæller os, at mange medarbejdere vil forlade bibliotekerne i de kommende år for at gå på pension. Det er derfor vigtigt, at forskningsbibliotekerne kan tiltrække medarbejdere med mange forskellige typer uddannelser og kvalifikationer. Bibliotekerne har brug for nye medarbejdere, som kan tænke "ud af boksen" og konfrontere institutionen med nye holdninger og syn på gamle indarbejdede rutiner. At kunne tiltrække de rette medarbejdere bliver en af overlevelsesparametrene for biblioteker i fremtiden.

Blandt andet derfor har Danmarks Forskningsbiblioteksforening støttet oprettelsen af en ny bachelor i bibliotekskundskab og videnskommunikation på Syddansk Universitet. Desuden kan konkurrence være med til at skærpe fokus og revitalisere indsatsen samt øge efterspørgslen, som det er set med andre uddannelser. Et større udbud af uddannelsesmuligheder burde alt andet lige være med til at forøge antallet af studerende, der vælger en uddannelse som bibliotekar eller informationsspecialist. Desværre afspejles dette endnu ikke i summen af nyoptagne studerende på Danmarks Biblioteksskole og den nye bachelor uddannelse på Syddansk Universitet. Danmarks Biblioteksskole har optaget 170 studerende på bachelor niveau ved studiestart september 2009 mod 197 i 2008^{xi}. Dertil kommer, at kun 14 studerende har valgt at starte på uddannelsen i bibliotekskundskab og videnskommunikation på Syddansk Universitet. Totalt svarer det til, at 184 studerende på bachelor niveau er startet i år, hvilket er skuffende set i lyset af, at mange andre uddannelser oplever et boom af studerende bl.a. som en følge af den globale økonomiske krise, som har fået unge mennesker til massivt at ville investere i en uddannelse. Set i bakspejlet har Syddansk Universitets tilgang til den nye uddannelse måske været for traditionel og ikke tilstrækkelig nytænkende. Desuden har Danmarks Biblioteksskole tilsyneladende ikke formået at profilere den nye uddannelsesprofil tilstrækkeligt.

Man kan håbe, at det seneste tiltag på Danmarks Biblioteksskole vil åbne mulighed for fremadrettet optag af flere studerende. Danmarks Biblioteksskole har med den nye rektor Per Hasle i spidsen for institutionen netop indgået samarbejdsaftaler med andre uddannelsesinstitutioner, herunder Aalborg Universitet og Københavns Universitet. Et nødvendigt og positivt tiltag, som Danmarks Forskningsbiblioteksforening støtter, da det kan være med til at åbne og berige både forskning og uddannelse ved Danmarks Biblioteksskole. Det kan endvidere være med til at understøtte en større cirkulation af de studerende fra Danmarks Biblioteksskole til andre universiteter og omvendt. Et forhold som også vil være til gavn for forsknings- og uddannelsesbibliotekerne, som har behov for medarbejdere med flerfacetterede kvalifikationer og sans for tværfaglighed.

Alt i alt er det positivt, at biblioteksuddannelserne nytænkes og forhåbentlig på sigt producerer det nødvendige antal færdiguddannede.

16. Netarkivet – en velbevaret hemmelighed

Som en naturlig konsekvens af pligtafleveringsloven fra 2004 oprettede Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek netarkivet.dk. Pligtafleveringsloven omfattede nu også internetmateriale, og den gigantiske opgave med at indsamle alt dansk internetmateriale gik i gang. Da det i øjeblikket ikke teknisk og kapacitetsmæssigt er muligt at indsamle alt det danske internetmateriale, er tre forskellige strategier taget i anvendelse: Tværsnitshøstningen, selektiv høstning og begivenhedshøstning^{xii}. Disse tre strategier anvendes for at kunne foretage en rimelig dækkende og repræsentativ indhøstning af internetressourcer. Arbejdet har nu foregået siden 2005 og meget store mængder er indhøstet med succes. Desværre er arkivet ikke offentligt og kan kun bruges til forskningsformål efter særlig tilladelse fra Datatilsynet, hvilket har vist sig i praksis at være særdeles vanskeligt. Det var meningen, at Pligtafleveringsloven skulle revideres i 2007/2008, således at de restriktive begrænsninger på anvendelse af netarkivet kunne blive ændret. Problemet med at håndtere og identificere arkivets data med personfølsomme data har indtil nu sat en stopper for at ophæve de meget restriktive regelsæt for anvendelsen af netarkivet. Det er Danmarks Forskningsbiblioteksforening forventning, at denne problematik snart kan blive løst, således at der kan stilles en generel adgang til rådighed for forskere og ikke mindst alle borgere. Netarkivets indhøstede data bør kunne offentliggøres til gavn for alle.

17. Europeana – adgang til den europæiske kulturarv

Europa's nye store online multimediebibliotek blev lanceret under stor mediebevågenhed i november 2008. Systemet syntes i første omgang at drukne i sin egen succes, da alt for mange interesserede internetbrugere forsøgte at få adgang til Europeana – en ikke ukendt situation for et nyt it-system. Siden har der været meget mere stille omkring det storstilede EU projekt. Ideen er at skabe adgang til store dele af Europas kulturarv. Det drejer sig i første omgang om ca. 3,5 millioner bøger, kort, optagelser, fotos, arkivalier, malerier og film fra nationalbiblioteker og kulturinstitutioner i de 27 EU medlemsstater. Det tempo hvormed der søges skabt adgang til relevant materiale imponerer ikke, når man i dag anvender Europeana. Europa-Kommissionens formand José Manuel Barroso udtalte følgende vision ved indvielsen

”Europeana skal være meget mere end et bibliotek - det skal nærmest være en dynamo, der skal inspirere europæerne i det 21. århundrede til at efterligne den kreativitet, som vore innovative forfædre, f.eks. renæssancens ophavsmænd, har udfoldet. Man kan knap nok forestille sig, hvilke muligheder studerende, kunstelskere og forskere får for at studere, kombinere og undersøge alle medlemsstaternes kulturskatte online.”^{xiii}

Hvis denne vision skal virkeliggøres, skal mange flere kulturinstitutioner, forlag og virksomheder i Europa tilføre Europeana mere indhold i elektronisk form end tilfældet er nu. Det gælder selvfølgelig

lig også biblioteker, arkiver og virksomheder i Danmark. I dag er det kun Det Kongelige Bibliotek, Statsbiblioteket, Styrelsen for Bibliotek og Medier og nogle danske museer, der har konkrete planer om at tilføje indhold til Europeana og dette også kun i begrænset omfang. Hvis ambitionsniveauet for Europeana skal kunne matches for det danske kulturområdes vedkommende, kræver det, at der fra det politiske niveau medfølger de nødvendige økonomiske midler til en større digitaliseringsindsats.

18. Brændstof til biblioteksudvikling

Hvor findes inspiration til videreudvikling af vores biblioteksvirksomheder? Hvor går danske forskningsbiblioteker, uanset størrelse, hen for at inspireres til at imødekomme forandringsprocesser, som netop nu sker i danske uddannelses- og forskningsinstitutioner, ikke mindst forårsaget af de store fusioner i sektoren? Svaret er ikke entydigt, men afhænger af overskud og ressourcer, men strategisk skal biblioteker vide at være stadig mere innovative og på forkant med udviklingen.

Innovation og ny teknologi er temaet for 2009 årsmødet i Danmarks Forskningsbiblioteksforening. Innovation og ny teknologi har igennem en årrække været væsentlige drivere i udviklingen ikke alene i bibliotekssektoren, men generelt i samfundet. Innovation og ny teknologi står allerede højt på de fleste bibliotekers agenda. Danmarks Forskningsbiblioteksforening ser det som sin opgave at bidrage til inspirationen ved at sætte fokus på de to faktorer, innovation og ny teknologi, og lægger derfor op til diskussion af blandingsforholdet imellem dem. Årsmødets program byder på vigtige og aktuelle emner som bruger- og medarbejderdrevet innovation samt innovation i ledelse. Samtidig gives et opdateret blik over de nyeste sociale teknologier. Desuden vil årsmødets deltagere blive aktivt inddraget i en workshop, som har fokus på fremtidens teknologiske og innovative udfordringer og muligheder.

Igen ser Danmarks Forskningsbiblioteksforening det som en særlig opgave at tilbyde alle medlemmer, biblioteker såvel som medarbejdere, muligheder for at hente inspiration og nye kræfter til fortsat at udvikle de danske fag- og forskningsbiblioteker.

Per Steen Hansen.

Formand

Århus, 2. september 2009

-
- ⁱ Pressemeddelelse: Biblioteker fornyer sig. Bibliotek og Medier. 7. juli 2009
<http://www.bibliotekogmedier.dk/presse/pressemeddelelser/artikel/bibliotekerne-fornyr-sig/>
- ⁱⁱ Det Kongelige Bibliotek årsberetning 2007. Kbh. : Det Kongelige Bibliotek, 2008. 208 s.
http://www.kb.dk/export/sites/kb_dk/da/kb/aarsberetning/aarsberetninger/2007.pdf
- ⁱⁱⁱ Rektorkollegiets Biblioteksudvalg: Viden til tiden : strategisk perspektiv for danske universitetsbiblioteker. Kbh : Rektorkollegiet, 2003. 11 s.
http://dkuni.dk/politik_debat/arkiv/viden_til_tiden/
- ^{iv} Danske Universiteter. Biblioteksarbejdsgruppen: Notat om universitetsbibliotekerne i Danmark. Kbh : Danske Universiteter, 2008. 23 s.
http://dkuni.dk/typo3conf/ext/naw_securedl/secure.php?u=0&file=fileadmin/user_upload/downloads/publikationer/6004562_A5_tryk.pdf&t=1251739619&hash=1b3d5568e29a72de806ebc17033a4c5a
- ^v Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling: Aftale om basismidler efter resultat. 30.06.2009
<http://vtu.dk/lovstof/politiske-aftaler/basismidler-efter-resultat>
- ^{vi} Review of Denmark's Electronic Research Library 2008. Kbh. : DEFF, 2009 28s.
<http://www.deff.dk/showfile.aspx?IdGuid={5067E5B5-8F8F-42AA-BC2C-D7890D16BC3D}>
- ^{vii} Hansen, Per Steen: Klar udmelding om DEFF's fremtid er nødvendig – NU! I: DF Revy, årg. 31, nr. 7, 2008, s. 28
- ^{viii} European Network for Universities of Applied Sciences: Research at Universities of Applied Sciences in Europe 2009: Conditions, Achievements and Perspectives. Twente, The Netherlands : University of Twente, 2009. 79 s.
<https://www.surfgroepen.nl/sites/uasnet/>
- ^{ix} Rapport om koordination af materialeforsyning i folke- og forskningsbiblioteker. Kbh. : Styrelsen for Biblioteker og Medier, 2009. 32 s.
http://www.bibliotekogmedier.dk/fileadmin/publikationer/rapporter_fra_bs/koordinat_materialefors/pdf/Materialeforsyning.pdf
- ^x Forskningsstrategi for Kulturministeriets område. Kbh.: Kulturministeriet, 2009. 90 s.
http://www.kum.dk/graphics/kum/Netpub/Forskningstrategi_2009/Forskningsrapport_2009%5B2%5D.pdf
- ^{xi} Flere optagne på DB-uddannelser end sidste år. Nyhed fra Danmarks Biblioteksskole den 3.9.2009.
<http://www.db.dk/ombiblioteksskolen/nyheder/default.asp?cid=24479>
- ^{xii} Jacobsen, Grethe: Erfaringer med høstning af det danske net 2005-2008. I: DF Revy, Årg. 31, nr.8, 2008, s.12-15
<http://ej.lib.cbs.dk/index.php/dfrevy/article/viewFile/2291/2276>
- ^{xiii} EU Pressemeddelelse: Europa elektroniske bibliotek "Europeana" er nu online. Bruxelles, den 20. november 2008.
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1747&format=DOC&aged=0&language=DA&guiLanguage=en>